

18.12.2023 r.

Wynikowy szacunek głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych¹ w 2023 r.

 0,5 %

Szacuje się, że zbiory zbóż ogółem będą o ok. 0,5% większe od ubiegłorocznych i wyniosą ok. 35,8 mln ton

Rezultaty wynikowego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2023 r. przedstawiają się następująco:

- **zbiory zbóż ogółem ocenia się na 35,8 mln t, tj. o ok. 0,5% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,**
- produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 26,5 mln t, tj. o ok. 2% mniej od zbiorów ubiegłorocznych,
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na ok. 3,7 mln t, tj. o ok. 3% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- zbiory ziemniaków (łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych) szacuje się na ok. 5,6 mln t, tj. o ok. 7% mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory buraków cukrowych ocenia się na ok. 16,0 mln t, tj. o ok. 13% więcej od zbiorów uzyskanych w 2022 r.,
- produkcję warzyw gruntowych ocenia się na ponad 3,8 mln t, tj. o ok. 3% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim,
- przewiduje się, że zbiory owoców z drzew wyniosą ok. 4,4 mln t, tj. o blisko 9% mniej od produkcji ubiegłorocznej,
- zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na niespełna 0,6 mln t, tj. o ok. 6% mniej od zbiorów w 2022 r.

Zboża

Zbiory zbóż powszechnie prowadzono w pierwszej i drugiej dekadzie sierpnia. Sierpniowe opady deszczu wydłużyły czas przeprowadzania zbiorów zbóż, prowadząc do zwiększenia wilgotności ziarna oraz redukcji poziomu białka w zbieranym ziarnie. Do końca sierpnia na obszarze prawie całego kraju prace żniwne zakończono.

Na podstawie prowadzonych szacunków, ocenia się, że powierzchnia uprawy zbóż ogółem w 2023 r. wyniosła ok. 7,2 mln ha, w tym powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – ok. 5,8 mln ha, z tego:

- ✓ pszenicy ponad 2,4 mln ha,
- ✓ żyta ponad 0,7 mln ha,
- ✓ jęczmienia ponad 0,6 mln ha,
- ✓ owsa blisko 0,5 mln ha,
- ✓ pszenżyta ok. 1,2 mln ha,
- ✓ mieszanek zbożowych ok. 0,3 mln ha.

¹ Informacja zawiera rezultaty wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych i owoców, a także III pokosu traw łąkowych opracowane na podstawie ekspertyz rzeczoznawców GUS (od szczebla gminnego) przeprowadzonych w listopadzie na podstawie lustracji pól, łąk i sadów.

Do opracowania prognozy plonów kukurydzy na ziarno, pszenicy ozimej oraz rzepaku i rzepiku ozimego wykorzystano także zdjęcia satelitarne z programu Copernicus, a także zdjęcia satelitarne MODIS.

Produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 26,5 mln t, tj. o ok. 2% mniej od uzyskanej w 2022 r.

Szacuje się, że plony zbóż ogółem wyniosą ok. 49,9 dt/ha, tj. o 0,4 dt/ha (o 1%) więcej od plonów ubiegłorocznych, a plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 45,6 dt/ha, tj. o 0,3 dt/ha (o 1%) mniej od plonów z roku ubiegłego.

Plony zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi oszacowano na 48,8 dt/ha, tj. na poziomie roku ubiegłego.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi oszacowano na 34,0 dt/ha, tj. o 2,2 dt/ha (o 6%) mniej od plonów ubiegłorocznych.

Zbiory zbóż ogółem ocenia się na ok. 35,8 mln t, tj. o 0,2 mln t (o 0,5%) więcej w stosunku do zbiorów ubiegłorocznych.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 26,5 mln t, tj. o 0,4 mln t (o 2%) mniej w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych.

Zbiory zbóż ozimych wyszacowano na 22,2 mln t, tj. o 0,2 mln t (o 1%) więcej od zbiorów z roku ubiegłego.

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na 4,2 mln t, tj. o 0,6 mln t (o 13%) mniej od zbiorów z roku ubiegłego.

Zbiory zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na 22,2 mln t, tj. o 1% więcej niż w roku ubiegłym

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na 4,2 mln t, tj. o 13% mniej niż w roku ubiegłym

Tabl. 1. Plony zbóż, rzepaku i rzepiku ogółem w latach 2010-2023

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^{a)}	2022 =100
	w decytonach z 1 ha								
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	35,1	36,7	32,3	35,2	44,8	42,6	45,9	45,6	99
pszenica ozima	45,7	47,6	43,0	46,4	54,2	51,8	54,4	54,8	101
pszenica jara	34,3	33,5	31,5	32,6	41,7	39,6	42,4	40,4	95
żyto	26,9	27,8	24,2	27,2	35,1	33,1	36,0	35,5	99
jęczmień ozimy	40,7	41,3	37,8	43,0	51,1	47,7	49,6	50,7	102
jęczmień jary	33,0	33,0	29,5	32,1	40,0	37,8	39,5	37,9	96
owies	26,4	26,5	23,5	24,9	33,2	31,4	32,8	30,8	94
pszenżyto ozime	35,2	36,3	32,8	35,9	45,0	43,1	45,5	45,4	100
pszenżyto jare	28,4	28,4	25,1	27,5	36,4	33,7	35,6	33,3	94
mieszanki zbożowe ozime	30,9	30,9	28,2	30,6	38,1	36,6	37,5	37,3	100
mieszanki zbożowe jare	30,5	27,2	25,0	26,2	34,5	33,7	33,8	31,5	93
rzepak i rzepik ogółem	23,6	28,5	26,1	27,1	31,9	32,1	33,8	33,9	100

a) Wynikowy szacunek plonów w 2023 r.

Tabl. 2. Zbiory zbóż, rzepaku i rzepiku ogółem w latach 2010-2023

Wyszczególnienie	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ^{a)}	2022 =100
	w milionach ton								
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	25,1	24,7	22,8	25,1	28,6	27,0	26,9	26,5	98
pszenica ozima	8,5	9,9	8,3	9,5	12,0	11,3	12,6	12,5	100
pszenica jara	0,9	1,1	1,5	1,5	0,6	0,9	0,9	0,7	77
żyto	2,9	2,0	2,2	2,5	3,0	2,5	2,4	2,6	108
jęczmień ozimy	1,0	1,0	0,8	1,0	1,4	1,4	1,5	1,8	117
jęczmień jary	2,4	2,0	2,3	2,4	1,6	1,6	1,3	1,1	86
owies	1,5	1,2	1,2	1,2	1,7	1,7	1,5	1,5	100
pszenżyto ozime	4,2	4,7	3,6	4,1	5,9	5,2	5,3	5,2	98
pszenżyto jare	0,4	0,6	0,4	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	85
mieszanki zbożowe ozime	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4	0,2	0,2	75
mieszanki zbożowe jare	3,0	1,9	2,3	2,3	1,7	1,9	1,0	0,7	78
rzepak i rzepik ogółem	2,2	2,7	2,2	2,4	3,1	3,2	3,6	3,7	103

a) Wynikowy szacunek zbiorów w 2023 r.

Kukurydza

Tegoroczne warunki pogodowe nie sprzyjały na ogół dynamicznemu wzrostowi i rozwojowi roślin kukurydzy. Niskie temperatury powietrza w kwietniu i w maju spowodowały, że siewy kukurydzy były opóźnione, a wschody roślin wydłużone w czasie i nierównomierne. Warunki wzrostu i rozwoju roślin kukurydzy w kolejnych miesiącach były regionalnie zróżnicowane. W wielu rejonach kraju (zwłaszcza w środkowo-północnej części) wystąpiło znaczne przesuszenie gleby powodujące niepełne zaziarnienie kolb, a także podsychanie roślin (szczególnie na glebach lżejszych). W rejonach kraju (głównie w południowej części), gdzie opady były bardziej regularne, warunki wegetacji kukurydzy były korzystne. Rośliny osiągnęły właściwą masę i wysokość, a kolby były dobrze wypełnione ziarnem. Plonowanie roślin będzie zatem zróżnicowane regionalnie, a nawet lokalnie. Zbiór kukurydzy na ziarno rozpoczął w październiku, a powszechnie prowadzono w listopadzie. Niewielka część plantacji pozostaje jeszcze niezebrana. Plonowanie roślin z plantacji pozostawionych na późniejszy zbiór będzie niższe, a zebrane ziarno gorszej jakości.

Ocenia się, że powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno zwiększyła się w porównaniu z ubiegłoroczną o około 5% i wyniosła ok. 1,3 mln ha. Szacuje się, że plony kukurydzy na ziarno wyniosą 72,9 dt/ha i będą większe od ubiegłorocznych o ok. 1,8 dt/ha, tj. o 3%. Zbiory kukurydzy uprawianej na ziarno oszacowano na ok. 9,2 mln t, tj. o ok. 8% więcej od ubiegłorocznych.

Szacuje się, że powierzchnia kukurydzy uprawianej na zielonkę jest mniejsza od ubiegłorocznej o ok. 4% i wynosi ponad 0,6 mln ha. Zbiory kukurydzy na zielonkę ocenia się na ok. 28,5 mln t, tj. o 6% mniej od uzyskanych w 2022 r.

Zbiory kukurydzy na ziarno wyszacowano na 9,2 mln t, tj. o 8% więcej od zbiorów ubiegłorocznych

Rzepak i rzepik

Żniwa rzepaku rozpoczęto lokalnie w drugiej połowie lipca, a powszechnie prowadzono w pierwszej i drugiej dekadzie sierpnia. Pomimo notowanych opadów deszczu w okresie zbiorów w drugiej połowie sierpnia prowadzenie prac żniwnych zakończono. Nasiona rzepaku z tegorocznych zbiorów są dobrej jakości i wykazują wysoki stopień zaolejenia (powyżej 40%).

Ocenia się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w bieżącym roku zwiększyła się w porównaniu z ubiegłoroczną o około 2% i wyniosła ok. 1,1 mln ha. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na ok. 3,7 mln t, tj. o ok. 3% więcej od ubiegłorocznych.

Ziemniaki

Warunki wegetacji – od posadzenia do połowy września były mało korzystne dla upraw ziemniaka. Chłodna pogoda w okresie wiosny z niedoborem opadów hamowała wzrost i rozwój roślin. Niedobór opadów deszczu w czerwcu i lipcu, a także nierównomierny ich rozkład spowodowały, że potencjał plonotwórczy ziemniaków nie będzie w pełni wykorzystany. Stan plantacji jest jednak zróżnicowany regionalnie, a nawet lokalnie. Ocenia się, że jakość bulw z tegorocznych zbiorów będzie przeciętna.

Powierzchnię uprawy ziemniaków w 2023 r. szacuje się na ok. 0,2 mln ha. Ocenia się, że plony ziemniaków w bieżącym roku wyniosą 296 dt/ha i będą niższe o ok. 4% od ubiegłorocznych. Zbiory ziemniaków szacuje się na ok. 5,6 mln t, tj. mniej od zbiorów ubiegłorocznych o 7%.

Buraki cukrowe

Szacuje się, że powierzchnia uprawy buraków cukrowych będzie większa od ubiegłorocznej o ok. 18% i wyniesie około 0,3 mln ha. Przebieg warunków pogodowych w okresie od wiosny do połowy września, pomimo wiosennych chłódów i niewystarczającej ilości opadów sprzyjał na ogół wegetacji buraków cukrowych. Intensywne opady deszczu w sierpniu spowodowały w wielu rejonach kraju poprawę stanu uwilgotnienia gleby oraz przyrost masy korzeni na plantacjach buraka, jednak kosztem polaryzacji. Rozpoczęta w pierwszej połowie września kampania cukrownicza przebiegała bez zakłóceń w planowanych terminach. W większości rejonów uprawy buraków cukrowych zbiorów zakończono w pierwszej połowie listopada. Ocenia się, że w końcu listopada niewielka część plantacji buraków cukrowych w różnych rejonach kraju pozostaje niezbrana. Wraz z notowanymi w trzeciej dekadzie listopada spadkami temperatury powietrza i zamarznięciem wierzchniej warstwy gleby, a także opadami śniegu pojawiły się przejściowe trudności ze sprzętem buraków z pól.

Wysokość plonów buraków cukrowych oszacowano niżej od ubiegłorocznych o ok. 4% - na poziomie 613 dt/ha. Zbiory buraków cukrowych ocenia się na ok. 16,0 mln t, tj. o ok. 13% więcej od zbiorów uzyskanych w 2022 r.

Siano łąkowe

Warunki wegetacji roślinności łąkowej po zbiorze drugiego pokosu były na ogół korzystne, chociaż regionalnie bardzo zróżnicowane. Na przeważającym obszarze kraju sierpniowe opady deszczu były wystarczające dla potrzeb odrostu roślinności łąkowej pod zbiory trzeciego pokosu. Do zbioru trzeciego pokosu traw łąkowych przystąpiono na ogół we wrześniu, jednak z uwagi na korzystne warunki pogodowe sprzyjające gromadzeniu biomasy, kolejny pokos siana łąkowego zbierano nawet w październiku.

Plony trzeciego pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na około 11,7 dt/ha, tj. o 4% niżej w porównaniu do plonów ubiegłorocznych, a zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) z trzeciego pokosu wyniosły ok. 2,6 mln t, tj. ok. 7% mniej w porównaniu do zbiorów z 2022 r.

Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na 3,7 mln t, tj. o ok. 3% więcej od ubiegłorocznych

Zbiory ziemniaków szacuje się na ok. 5,6 mln t, tj. mniej od zbiorów ubiegłorocznych o 7%

Zbiory buraków cukrowych ocenia się na ok. 16,0 mln t, tj. o 13% więcej niż w roku ubiegłym

Zbiory z łąk trwałych III pokosu (w przeliczeniu na siano) wyniosły ok. 2,6 mln t, tj. mniej o ok. 7% od ubiegłorocznych

Warzywa gruntowe

Warunki wegetacji dla roślin warzywnych w 2023 r. były na ogół mniej korzystne w porównaniu z rokiem poprzednim. Siewy warzyw nastąpiły z pewnym opóźnieniem spowodowanym niskimi temperaturami powietrza i zbytnią wilgotnością gleby. Ocieplenie, notowane w kolejnych tygodniach sprzyjało natomiast wysadzaniu rozsady i siewom warzyw odmian późnych. Znaczny spadek temperatur powietrza na początku maja stanowił silny czynnik stresowy dla roślin, zwłaszcza na plantacjach, na których nie stosowano osłon. W drugiej połowie maja warunki pogodowe polepszyły się, umożliwiając poprawę kondycji roślin i intensywny przyrost plonu handlowego. Proces ten uległ spowolnieniu w czerwcu i lipcu, na co wpłynęły wysokie temperatury powietrza przy utrzymującym się deficycie opadów deszczu. W drugiej połowie lipca i w sierpniu nastąpił wzrost liczby opadów, lecz zarówno ich nasilenie i zakres występowania były zróżnicowane. W konsekwencji, w niektórych rejonach kraju, bilans wodny poprawił się, lecz na terenach, na których występowały deszcze nawalne i gradobicia, dochodziło do uszkodzeń roślin i strat w plonach. Duży problem w trakcie tegorocznego okresu wegetacji stanowiła silna presja ze strony chorób grzybowych oraz licznie pojawiające się szkodniki roślin. Ze względu na niekorzystne warunki pogodowe, prowadzone zabiegi ochrony cechowały się ograniczoną skutecznością. Jednocześnie z powodu znacznego wzrostu cen środków ochrony roślin część producentów ograniczała ich stosowanie. Relatywnie wysokie temperatury powietrza we wrześniu i październiku sprzyjały przyrostowi masy warzyw odmian późnych, a warunki zbioru w głównych rejonach produkcji były dobre. Z uwagi na znaczne zróżnicowanie warunków pogodowych w trakcie sezonu, jakość uzyskanych plonów jest przeważnie gorsza niż w latach ubiegłych. Zebrane warzywa cechują się mniejszą masą, a z powodu zmian fizjologicznych gorsza może być ich zdolność do długotrwałego przechowywania.

Łączną produkcję warzyw gruntowych (wczesnych i późnych) szacuje się na ponad 3,8 mln t, tj. na poziomie niespełna 3% niższym w porównaniu z rokiem ubiegłym. Na uzyskany wynik produkcyjny istotny wpływ miały korzystne warunki pogodowe w ostatnich tygodniach wegetacji. Zbiory kapusty w bieżącym roku wyniosły ok. 632 tys. t, czyli 2% mniej niż w 2022 r. Produkcję kalafiorów oszacowano na przeszło 128 tys. t, tj. o 3% mniej niż przed rokiem, przy czym jakość zebranych główek była przeważnie niezadowalająca. Produkcję cebuli oceniono na ok. 636 tys. t, czyli o ok. 2% mniej niż w roku poprzednim, zbiory marchwi obniżyły się o prawie 7% do 578 tys. t, natomiast buraków zwiększyły się o ok. 7% do niemal 259 tys. t. Zbiory pomidorów gruntowych oszacowano na 171 tys. t, tj. na poziomie zbliżonym do uzyskanego w 2022 r., zaś produkcja ogórków zmalała o 9% do niespełna 132 tys. t. Zbiory pietruszki wyniosły 148 tys. t, czyli o ok. 10% mniej niż w roku poprzednim, selerów korzeniowych zmalały o ok. 4% do 106 tys. t, a kukurydzy cukrowej zwiększyły się o ok. 16% do 154 tys. t. Łączna produkcja dyni, kabaczków i kukurzyki wyniosła 405 tys. t i była o ok. 7% mniejsza niż rok wcześniej. Zbiory wszystkich pozostałych gatunków warzyw gruntowych szacuje się nieznacznie powyżej 502 tys. t.

Owoce z drzew

Przebieg warunków pogodowych w trakcie zimy 2022/23 pozwolił roślinom sadowniczym przetrwać okres spoczynku w dobrej kondycji, bez istotnych strat mrozowych. Niskie temperatury w marcu i kwietniu przyczyniły się do opóźnienia wegetacji, co jednocześnie sprzyjało ochronie pąków kwiatowych przed przemarzaniem wczesną wiosną. Intensywność oblotu zapylaczy była jednak niższa niż w ubiegłym roku, co było spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Spadek temperatur powietrza w maju doprowadził do uszkodzeń kwiatów, a susza utrzymująca się w kolejnych tygodniach wywołała silny opad zawiązków. W konsekwencji ilość zawiązanych owoców na wielu plantacjach była mniejsza niż przed rokiem. Powtarzające się okresy relatywnie niskich temperatur oraz długotrwałych opadów deszczu, prowadziły do zwiększonej presji ze strony chorób grzybowych i szkodników. Natomiast ze względu na wysokie ceny środków ochrony roślin i brak odpowiednich warunków pogodowych, intensywność i skuteczność prowadzonych zabiegów były ograniczone. Na przeważającym obszarze kraju warunki pogodowe poprawiły się na przełomie czerwca i lipca, zaś

Produkcję warzyw gruntowych szacuje się na ponad 3,8 mln t, tj. na poziomie 3% niższym w porównaniu z rokiem ubiegłym

Zbiory owoców z drzew w sadach są szacowane na niespełna 4,4 mln t, tj. o ok. 9% mniej od produkcji z roku poprzedniego

pierwsza połowa sierpnia charakteryzowała się dużą ilością opadów oraz lokalnie występującymi burzami i opadami gradu. Na niektórych plantacjach odnotowano istotne uszkodzenia roślin i owoców. Wysokie temperatury powietrza w drugiej połowie sierpnia, a także ciepłe i słoneczne dni we wrześniu i październiku, sprzyjały dojrzewaniu owoców, m. in. jabłek, gruszek i śliwek.

Produkcja owoców z drzew w 2023 r. została oszacowana na niespełna 4,4 mln t, czyli prawie o 9% mniej niż w 2022 r. Zbiory z sadów jabłoniowych przekroczyły 3,8 mln t i były niemal o 9% niższe w porównaniu z rokiem ubiegłym. Produkcję gruszek w sadach oceniono na 79 tys. t, tj. o 2% mniej niż przed rokiem, natomiast zbiory śliwek obniżyły się w tym czasie o ok. 5% i wyniosły 126 tys. t. Produkcję wiśni oszacowano na 168 tys. t, czyli o ponad 8% mniej niż rok wcześniej, zaś zbiory czereśni spadły o przeszło 10% do 69 tys. t. Łączną produkcję brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich oceniono na niespełna 20 tys. t, czyli o ok. 10% mniej niż przed rokiem. Zbiory pozostałych owoców z drzew wyniosły prawie 3 tys. t, i były zbliżone do wyniku uzyskanego w 2022 r.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Produkcja owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach została oszacowana na blisko 566 tys. t, tj. o ok. 6% mniej niż w roku poprzednim. Do spadku zbiorów przyczyniły się trudne warunki pogodowe w trakcie wegetacji, ale również ograniczone stosowanie nawozów i ochrony roślin na wielu plantacjach spowodowane wzrostem kosztu środków produkcji. Zbiory malin w 2023 r. obniżyły się o ponad 8% względem poprzedniego roku i wyniosły 96 tys. t. Produkcję porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych łącznie) oszacowano na niespełna 130 tys. t, czyli o 11% mniej niż w 2022 r. Czynnikiem ograniczającym owocowanie, podobnie jak w zeszłym roku, był silny opad kwiatów, a następnie zawiązków wywołany suszą. Zbiory porzeczek czarnych oceniono na ponad 91 tys. t, tj. o ok. 10% mniej niż przed rokiem. Produkcja borówki wysokiej wyniosła niespełna 62 tys. t, czyli prawie o 4% mniej niż w 2022 roku. Zbiory truskawek obniżyły się o ok. 3% w relacji do poprzedniego roku do poziomu 180 tys. t. Produkcja agrestu przekroczyła 8 tys. t i była niemal o 15% mniejsza niż rok wcześniej. Zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach zostały ocenione na 90 tys. t, czyli na zbliżonym poziomie z roku ubiegłego. Największy udział w tej grupie ma aronia i jagoda kamczacka.

Warunki agrometeorologiczne i jesienna ocena stanu upraw ozimych w 2023

We wrześniu notowano wyjątkowo wysokie temperatury powietrza, znacznie przekraczające normy wieloletnie, przy jednocześnie bardzo niskich (znacznie poniżej normy) opadach atmosferycznych. W wyniku niedoboru opadów w wielu rejonach kraju obserwowano przesuszenie gleby, które utrudniało wykonywanie prac polowych, a przede wszystkim orkę przedsięwziętych i siewów ozimin. Ciepła pogoda we wrześniu stwarzała na ogół dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw. Na początku września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego, wykonywano orki przedsięwzięte oraz rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta. Do siewu pszenicy ozimej przystąpiono lokalnie w drugiej, a powszechnie w trzeciej dekadzie miesiąca. Warunki wilgotnościowe gleby nie sprzyjały wschodom ozimin. W pierwszej połowie września zakończono na ogół zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych oraz przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. W ciągu miesiąca kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków. W całym kraju prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę. Lokalnie pod koniec miesiąca zbierano poplony ścierniskowe. Ciepła i słoneczna pogoda w październiku z lokalnie intensywnymi opadami deszczu stwarzała na ogół dobre warunki dla wykonywania prac polowych. Do końca drugiej dekady miesiąca zakończono rozpoczęte we wrześniu siewy żyta i pszenżyta oraz pszenicy ozimej. Oziminy wysiane we wrześniu zaczęły się krzewić pod koniec października. Tak samo jak przed rokiem, stan wschodów upraw ozimych oceniono na 3,8 do 3,9 stopnia kwalifikacyjnego. W drugiej połowie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków oraz kontynuowano zbiór buraków cukrowych, kukurydzy uprawianej na ziarno i poplonów ścierniskowych. Powszechnie wykonywano

Zbiory owoców z krzewów owocowych w sadach oraz plantacji jagodowych oceniono na niespełna 566 tys. t, tj. o ok. 6% mniej niż w roku poprzednim

orki przedzimowe. Do końca października na obszarze całego kraju trwał okres pastwiskowy. W pierwszej połowie listopada, wyższa niż zwykle o tej porze roku, temperatura powietrza i gleby podtrzymywała roślinność i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Pogoda sprzyjała także wykonywaniu jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych krzewiły się, a dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. W połowie listopada w całym kraju dobiegał końca zbiór buraków cukrowych oraz poplonów ścierniskowych. Kończono także wykonywanie orki przedzimowych i innych jesiennych prac polowych. W ciągu miesiąca nadal prowadzono zbiór kukurydzy uprawianej na ziarno. Sprzyjające warunki termiczne w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do trzeciej dekady listopada. Występujące w trzeciej dekadzie listopada znaczne ochłodzenie oraz opady śniegu przyczyniły się do zwolnienia procesów życiowych roślin.

Tabl. 3. Temperatura powietrza i opady w okresie od wiosny do jesieni 2023 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
WIOSNA ^{b)} 2023				
Marzec	4,5	1,4	40,5	107,0
Kwiecień	7,7	-0,9	39,8	109,0
Maj	12,8	-0,6	36,0	57,0
LATO ^{b)} 2023				
Czerwiec	17,5	0,7	52,4	76,0
Lipiec	19,3	0,5	66,3	76,0
Sierpień	19,6	1,1	100,6	152,0
JESIEŃ ^{b)} 2023				
Wrzesień	17,7	3,9	22,4	39,0
Październik	10,9	2,1	75,5	162,0
Listopad	4,2	0,1	70,4	177,0

a) Jako normę IMiGW przyjmuje od 2021 r. średnie z lat 1991-2020.

b) Średnie miesięczne / obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

W optymalnym terminie agrotechnicznym w kraju zasiano oziminy na ok. 89% powierzchni przeznaczonej pod uprawę zbóż ozimych, natomiast pozostałą powierzchnię zasiano nawet z 1-2 tygodniowym opóźnieniem.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że zbóż ozimych pod zbiory w 2024 r. zasiano ok. 4,5 mln ha, tj. na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego, z tego:

- ✓ pszenicy ozimej zasiano ok. 2,3 mln ha,
- ✓ żyta ponad 0,7 mln ha,

- ✓ pszenżyta ozimego ok. 1,1 mln ha,
- ✓ jęczmienia ozimego ponad 0,3 mln ha,
- ✓ mieszanek zbożowych ozimych ok. 0,1 mln ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem i rzepikiem ozimym szacuje się na około 1,0 mln ha.

Zasiewy zbóż ozimych pod zbiory w 2024 r., przed wejściem w stan zimowego spoczynku oceniono w stopniach kwalifikacyjnych następująco:

- ✓ mieszanki zbożowe ozime na 3,8 stopnia,
- ✓ żyto na 3,9 stopnia,
- ✓ pszenżyto ozime na 4,0 stopnia,
- ✓ jęczmień ozimy na 4,0 stopnia,
- ✓ pszenica ozima na 4,0 stopnia.

Stan zasiewów zbóż ozimych, tj. pszenicy, żyta, pszenżyta i jęczmienia oceniono na poziomie nieco wyższym od oceny ubiegłorocznej, natomiast zasiewy mieszanek zbożowych oceniono na poziomie roku ubiegłego.

W przekroju terytorialnym stan plantacji zbóż ozimych był bardzo zróżnicowany. Oceny stanu poszczególnych gatunków zbóż ozimych wahały się:

- ✓ dla pszenicy od 3,4 stopnia kwalifikacyjnego w województwie dolnośląskim do 4,5 stopnia w województwie opolskim,
- ✓ dla żyta od 3,5 stopnia kwalifikacyjnego w województwie dolnośląskim do 4,5 stopnia w województwie podkarpackim,
- ✓ dla jęczmienia od 3,5 stopnia kwalifikacyjnego w województwach: dolnośląskim i mazowieckim do 4,5 stopnia w województwach: kujawsko-pomorskim i podkarpackim,
- ✓ dla pszenżyta od 3,5 stopnia kwalifikacyjnego w województwie dolnośląskim do 4,4 stopnia w województwach: kujawsko-pomorskim, opolskim, podkarpackim i śląskim,
- ✓ dla mieszanek zbożowych od 3,6 stopnia kwalifikacyjnego w województwach: dolnośląskim, mazowieckim i pomorskim do 4,4 stopnia w województwie opolskim.

Plantacje rzepaku i rzepiku ozimego średnio w kraju oceniono na 4,0 stopnia kwalifikacyjnego. Oceny plantacji rzepaku i rzepiku wahały się od 3,6 stopnia kwalifikacyjnego w województwie mazowieckim do 4,7 stopnia w województwie podkarpackim.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano 85% powierzchni pszenicy ozimej, blisko 93% powierzchni żyta, ponad 92% powierzchni jęczmienia ozimego, blisko 93% powierzchni pszenżyta ozimego, ok. 90% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych i ponad 82% powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:

Departament Rolnictwa i Środowiska

Zastępca Dyrektora Marta Wojciechowska

Tel: 22 608 34 62

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

stat.gov.pl

@StatPoland

@GlownyUrzadStatystyczny

gus_stat

glownyurządstatystycznygus

glownyurządstatystyczny

Powiązane opracowania

[Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów w 2019 roku](#)

[Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2022 roku](#)

Temat dostępny w bazach danych

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)